

CULTURA-ESPECTACLES

PATRIMONI

Recuperen cabanes i aixarts dels pastors transhumants al massís del Montgrí

Eren fetes de pedres

JOAN TRILLAS

■ **Torroella de Montgrí.**— Les cabanes que feien servir els pastors transhumants al massís del Montgrí, avui abandonades o en mal estat, estan sent recuperades pels integrants dels camps de treball que organitza per tercera vegada el Museu del Montgrí i del Baix Ter, en el marc d'un ambiciós programa per recuperar, potenciar i preservar el llegat patrimonial d'aquest espai. Les cabanes estaven fetes amb pedra seca i amb una falsa volta.

La intenció d'aquests camps de treball, segons explica Antoni Roviras, tècnic del Museu del Montgrí i del Baix Ter, és impulsar diversos treballs d'estudi per poder tenir accés a informació valuosa sobre la riquesa patrimonial que amaga el massís; les cabanes dels pastors transhumants i els aixarts —tancats de pedra per al bestiar— són una bona mostra d'aquest patrimoni, que ha estat molts anys abandonat i degradant-se.

Els camps de treball permeten assolir aquest objectiu; per un costat els joves rastregen la zona, acompanyats de tècnics del museu i, un cop localitzades les restes, passen a documentar-les i reconstruir-les, com és el cas de les cabanes.

El resultat dels treballs de camp ha permès localitzar cap a una vintena de cabanes en una zona de dotze mil metres quadrats, així com camins utilitzats

pels pastors i aixarts. A més, també es recullen testimonis de veterans professionals, ara retirats, com el pastor estartidenc Jaume Muxach.

El moment d'or de la transhumància va ser durant els segles XVIII i XIX, en què el llibre de pesquers de la Universitat de Torroella de Montgrí —l'Ajuntament de l'època—, que recull els contractes pel dret a usar les pastures, conté un elevat nombre de documents. La fi de la ramaderia trashumant al Montgrí té lloc a finals del segle XIX; aquesta dada la sabem gràcies, en part, a l'opinió d'enginyers forestals, com Primitiu Artigas, que considera que la muntanya era sobreexplotada

Les cabanes

Les cabanes tenen mides molt variades; n'hi ha que són molt espectaculars i superen els quatre metres d'alçada, mentre que

d'altres no arriben als dos. La cabana, exteriorment, té una forma esgraonada amb dos o tres nivells.

A la base, un gran mur amb gruixos que poden superar els quatre metres permet suportar tot el pes d'un segon pis menys gruixut, que alhora té al seu damunt un tercer nivell, més lleuger. D'aquesta manera el pes es distribueix cap a baix i s'aguanta gràcies al gruix del mur. A l'interior, la cabana forma una falsa volta, molt més ampla, que es va estrenyent fins pràcticament ajuntar-se a la part més alta. En aquest punt hi ha una pedra mòbil que permet tancar totalment la cabana en cas de pluja i obrir-la com a escapament de fum de la llar. L'única entrada a la cabana és a la cara sud.

Dues de les cabanes documentades pel museu, al massís del Montgrí. A dalt, una de reconstruïda. A baix, una d'enderrocada. Fotos: MUSEU DEL MONTGRÍ.

DANSA

La companyia Dance Theatre of Harlem actua avui i demà als jardins del castell de Peralada

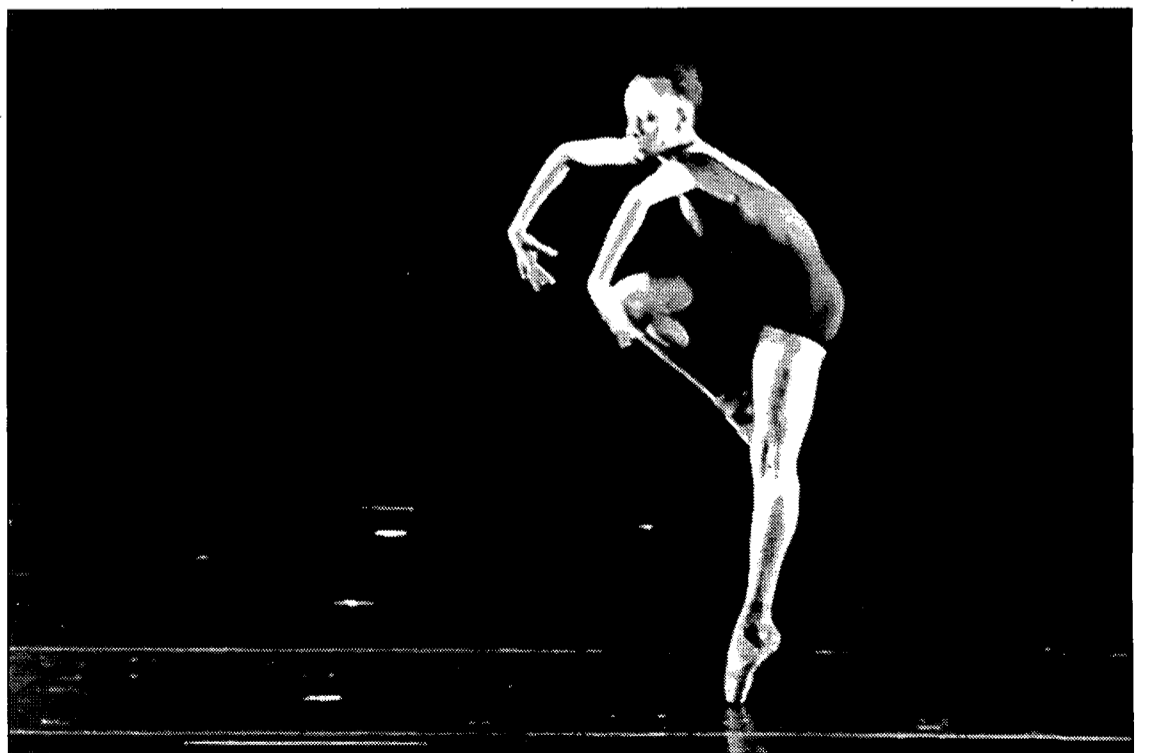
Arthur Mitchell la va crear fa trenta anys

EL PUNT

■ **Peralada.**— La companyia Dance Theatre of Harlem, fundada ara fa trenta anys per Arthur Mitchell (Nova York, 1934), actua avui i demà, a les 10 de la nit, a l'auditori dels jardins del castell de Peralada. L'espectacle que ofereix en l'actuació d'avui s'obre amb *Sansaka*, que es va estrenar el 8 d'abril passat, però avui ho fa a l'Estat espanyol. Aquesta obra explora l'energia física i espiritual dels ballarins i com el seu *soul* i esperit es van tornant lliures amb la dansa. Hi participen pràcticament tots els ballarins de la companyia i representa una de les seves més modernes tendències artístiques o conceptuals. Tot seguit, s'oferirà *Adrian (Angel on earth)*, que, estrenat l'11 de març de 1997, és la darrera narració d'una trilogia que descriu un viatge èpic. A la segona part, s'esce-

nificarà *Adagietto*, una coreografia que, inspirada en el quart moviment de la Cinquena Simfonia de Gustav Mahler, es va crear el 1975. A continuació, *Douglas* (estrenada el 16 d'abril de 1974), que parla dels habitants de Douglas, que provenen de la fusió d'africans duts del Carbi com a esclaus i d'indis contractats com a mà d'obra barata al ser abolit l'esclavatge. Pel que fa al programa de demà, s'obrirà amb *The joplin dances*, creada i estrenada el 1995 pel ballari principal de la companyia, Robert Garland. És una celebració de *ragtime* i de l'herència de la música afroamericana. Després s'oferirà *South African suite*, estrenada el 30 de març passat. La segona part serà la mateixa que el dia anterior.

Al 1969, el ballari de color Arthur Mitchell, intèrpret principal del New York City Ballet

La companyia està formada per un grup multicultural de tendència neoclàssica.

i primer afroamericà d'una companyia de ballet, va fundar la companyia Dance Theatre of Harlem. Una decisió presa arran de l'assassinat de Martin Luther King amb la voluntat d'oferir oportunitats als joves de color per desenvolupar-se com a ba-

llarins de ballet clàssic. Amb capital propi, va fundar l'escola del Dance Theatre of Harlem, planter de la companyia. Trenta anys després, la companyia, que el 1985 i el 1991 va actuar al Gran Teatre del Liceu, és aclamada arreu del món com una

de les institucions de dansa més importants i capdavantera com a centre d'ensenyament. Començant com un divertiment, la companyia s'ha guanyat un espai propi i està composta per un grup multicultural i multiracial de tendència neoclàssica.